

Glasi lo

„Slovenskega učiteljskega društva v Ljubljani“.

Urejuje:

Jakob Dimnik,
učitelj na II. mestni šoli v Ljubljani.

Št. 6.

Ljubljana, 16. sušca 1897.

XXXVII. leto.

Vsebina: Poročilo finančnega odseka o proračunu normalno-šolskega zaklada za leto 1897. in o prošnjah učiteljstva za zboljšanje gmotnega stanja. — Vestnik.

Geslo: „Ne nazaj, ne navzdol, ampak naprej in navzgor“.

Poročilo finančnega odseka

o proračunu normalno-šolskega zaklada za leto 1897. in o prošnjah učiteljstva za zboljšanje gmotnega stanja.

Visoki deželni zbor!

Potrebščina normalno-šolskega zaklada za leto 1897. znaša	
po predlogu deželnega odbora	375.443 gld.
finančni odsek pa nasvetuje	384.025 „
toraj več za	8.582 gld.
Ako se primerja nasvetovana potrebščina v znesku	384.025 „
s potrjeno potrebščino za leto 1896.	361.857 „
se kaže, da je letošnja višja za	22.168 gld.
Ad I. nasvetovane plače v znesku	281.097 „
se z manjšajo za	800 „
tako da znaša	280.297 gld.

ker se šoli na Šenturški Gori v kranjskem šolskem okraju in v Šmartnem v ljubljanski okolici letos še ne bosta ustanovili ter vsled tega odpade plača za dva učitelja po 450 gld., skupaj 900 gld., nasprotno pa se je prvo učiteljsko mesto v Šmartnem pri Litiji uvrstilo iz II. v I. plačilni razred in se tedaj v tem okraju zvišajo učiteljske plače za 100 gld.

Ad 6. ad I. se opravilne doklade	14.893 „
zmanjšajo za	30 „
ali na	14.763 gld.

ker se ne ustanovi šola na Šenturški Gori.

Aktivitetni užitki učiteljev ad I. v znesku	338.635 „
se tedaj zmanjšajo za	830 „
ter znašajo	337.805 gld.

Pri nagradah (III.) se „odškodnine veroučiteljem za vožnje“ v znesku	3 223 „
zvišajo za	52 „
tedaj na	3.275 gld.

za ekskurendo-šolo v Podkraju v Radeškem okraju.

Pri naslovu (2.) „Podpore vsled bolezní in druzih nezgod“ nasvetuje deželni odbor za podpore vsled bolezní kot redni trošek	2.000 „
izredni trošek	2.000 „

pa kot draginjske doklade ljubljanskim učiteljem.

Finančni odsek predlaga redni trošek	2.000 „
nespremenjen, kot izreden trošek pa mesto v račun po- stavljenih 2000 gld. za draginjske priklade učiteljem in učiteljicam v Ljubljani znesek	1900 gld.
in za druge učitelje	9460 „

skupaj	11.360 „
ali več za	9.360 gld.
prištevsí večjo potrebščino pod 2 ad III.	52 „
skupaj	9.412 gld.
in odštevsí manjšo potrebščino ad I.	830 „
več za	8.582 gld.

Nasprotno je pa tudi pokritje, kakor je razvidno v poglavju II. pod točko 5., večje za	1.000 „
tako da se večji primanjkljaj znižuje na	7.582 gld.

Izredna potrebščina v znesku 11.360 gld. nasvetuje se kot podpora ljudskemu učiteljstvu iz nastopnih razlogov.

Vodstva mestnih ljudskih šol v Ljubljani in ljudskih šol v Šiški, na Viču in pri Sv. Petru v Ljubljani prosijo za podelitev draginjskih priklad ter utemeljujejo svoje prošnje s tem, da se je v Ljubljani in okolo Ljubljane življenje sploh in posebno stanovanje zelo podražilo. Obe prošnji podpira tudi c. kr. deželni šolski svet.

Dalje segajoča je prošnja kranjskega ljudsko-šolskega učiteljstva za zboljšanje gmotnega stanja. (Dzb. št. LXVIII.)

Prosilci navajajo v svoji prošnji, kako se je podražilo življenje od zadnje ureditve učiteljskih plač in kako pomanjkanje trpé ljudski učitelji. Sedanji dohodki niso samo nezadostni, ampak tudi neprimerno razdeljeni, ker je med najnižjo in najvišjo plačo stalno nameščenih učiteljskih oseb razloček 430 gld. ter je prav lahko mogoče, da marsikatera učna oseba prav lahko ostane do svojega vpokojenja v IV. plačilni vrsti z letno plačo 450 gld. Po zakonu z dné 29. listopada 1890. l., dež. zak. št. 23. število boljših služeb ni v nikaki pravi razmeri s službami nižjih plačilnih vrst. Polovica učiteljev in učiteljic je v IV. plačilni vrsti, v I. pa samo 5% in v II. 10%.

Velik razloček med dohodki posameznih učnih oseb je popolnoma neosnovan. Prikladnejši in pravičnejši bi bil osebni sistem.

Kranjsko ljudsko-šolsko učiteljstvo prosi tedaj:

1.) Visoki deželni zbor kranjski naj blagovoli uravnati letne dohodke ljudskemu in meščanskemu učiteljstvu po vsej deželi brez izjeme tako, da bodo jednaki onim c. kr. uradnikov v 11. in 10. plačilnem razredu za učiteljstvo ljudskih šol ter v 10. in 9. plačilnem razredu za učiteljstvo meščanskih šol po zakonskem načrtu, kakoršnega je sprejela visoka državna poslanska zbornica.

2.) Predno stopi ta uravnava v veljavo, naj blagovoli podeliti visoki deželni zbor kranjski vsaki učni osebi, katera ima izpričevalo učne usposobljenosti, draginjsko doklado letnih 150 gld.

3.) Službena leta naj se vsled težavnega in napornega dela, ki ga ima učitelj in učiteljica pri vzgoji in pouku, skrčijo na 35 let, ušteveši tudi leta začasnega službovanja. Po § 62. deželne postave z dné 29. mal. travna 1873. l., dež. zak. št. 22, oddelek IV., določuje v zmyslu § 56. državnega zakona z dné 14. vel. travna 1869. drž. zak. št. 62, V. oddelek, da se šteje tisti službeni čas v pokoj postavljenemu, katerega je, prebivši preskušnjo učne usposobljenosti, služil na kaki javni šoli. Določba tega § zadene hudo one starejše učitelje, kateri so službovali pred sedanjim državnim šolskim zakonom. Oni niso bili krivi, da po preteku 2 let niso smeli iti k drugi skušnji, kakor je sedaj postavna določba; delali so drugo skušnjo, kadar je dovolil v to v prvi vrsti dotični dekan, pri katerem so morali delati tudi „Vorprüfung“ in višji šolski ogleđa. Tako so morali čakati nekateri po 5, pa tudi po 10 let, predno so jih pustili k drugi izkušnji. Zato prosimo, da bi se izpremenila zgoraj označena postavna določba tako, da bi se v pokoj postavljenemu uštelā vsa začasna službena leta.“

V tej peticiji, katero je podpisalo nad 400 učiteljev in učiteljic, zahteva tedaj učiteljstvo, da se uravnajo letni dohodki učiteljstva tako, da bodo ljudski učitelji in učiteljice brez izjeme dobivali take

prejemke, kakor državni uradniki 11. plačilnega razreda po novem zakonu, meščansko učiteljstvo pa prejemke državnih uradnikov 10. razreda

Akoravno se ne more tajiti, da sedanji dohodki kranjskega učiteljslva nikakor ne zadoščajo sedanjim razmeram in potrebščinam, in ugledu učiteljskega stanu, da je tedaj nujno potrebno, da se zboljša gmotno stanje učiteljstva, deželni zastop vender ne more prezirati sedanjega zelo neugodnega položaja deželnih financ, marveč mora skrbeti tudi za pokritje višje potrebščine za učiteljstvo.

Navzlic temu, da so učiteljske plače v resnici zelo nizke, narašča potrebščina vsled naravnega razvoja ljudskega šolstva — pomnožitve šol in učiteljskih oseb — od lela do leta.

Vsa potrebščina za ljudsko šolstvo je znašala po dejanskem vspehu: leta 1893. 327.656 gld.
 „ 1894. 342.875 „
 „ 1895. 355.967 „
 ter se je povišala v dveh letih za okroglo 28.000 gld. ali za 14.000 gld. na leto.

Preliminovana potrebščina za leto 1896. znaša . . . 361.857 „
 in za leto 1897. po predlogu deželnega odbora 375.443 „
 dočim deželni dohodki ne rasejo v tej razmeri. Seveda se s časom tudi šole in učiteljske osebe ne bodo več tako množile, kakor se množé poslednja leta.

Tačas je na ljudskih šolah 599 učiteljskih oseb, od katerih pripada:

- 1.) v I. plačilno vrsto (700 gld.) 5% = 30 učiteljev,
- 2.) v II. „ „ (600 „) 10% = 61 „
- 3.) v III. „ „ (500 „) 35% = 208 „
- 4.) v IV. „ „ (450 „) 50% = 300 „

Po proračunu za leto 1897. znašajo aktivitetni prejemki učiteljev 297.213 gld.
 in po odbitku prihrankov za 80 začasnih učiteljev po 90 gld. 7200 gld.
 ter 3% interkalarja 8916 „
 skupaj 16.116 „
 še 281.097 gld.

Vprašanje nastane tedaj, koliko bi znašala ta potrebščina, ako se hoče učiteljstvu vstreči ter mu določiti plačo, kakor jo bodo dobivali državni uradniki XI. činovnega razreda po novem zakonu, ki pa še ni potrjen. Plače v tem razredu bodo znašale po 800, 900 in 1000 gld. Najvišjo plačo 1000 gld. bode prejemal uradnik, kadar dosluži 8 let v istem razredu. Ako se pa pomisli, da se uradniki v tem razredu rekrutirajo skoro zgolj iz podčastnikov, ki so doslužili 12 let

pri vojakih, dobodo tedaj plačo 1000 gld. še-le po dostanih 20. letih v državni službi.

Ako odštevamo od 600 učiteljskih mest poprečno število 80 začasnih in pomožnih učiteljev, kateri bi morali razmerno dobivati kakih 500 gld. na leto, preostaja 520 učiteljskih oseb, katere je praviloma po petih letih uvrstiti v višjo plačilno vrsto, tako da bi bilo največ učiteljev v najvišji plačilni vrsti letnih 1000 gld.

Na tej podstavi bi potrebščina približno znašala:

1.) 300 učiteljskih moči po 1000 gld.	300.000 gld.
2.) 110 " " " 900 "	99.000 "
3.) 180 " " " 800 "	88.000 "
4.) 80 začasnih učiteljskih moči po 500 gld.	40.000 "
skupaj	527.000 gld.
in odštevši 3% interkalare	15.800 "
še	511.200 gld.

Po proračunu deželnega odbora znaša potrebščina

za l. 1897.	281.100 "
tedaj manj za okroglo	230.000 gld.

Pri tem računu se pa ni oziralo na X. činovni razred.

Samo za pokritje te višje potrebščine bi trebalo 15% deželne naklade na vse direktne davke, kateri znašajo 1,567.105.

Ako potrebščini za plače v znesku 511.000 gld. prištevamo še druge potrebščine po proračunu v znesku 94.000 "

bi potem znašala vsa potrebščina za ljudske šole 605.000 gld.

V pokritje tega bi tedaj trebalo samo za ljudske šole 39% doklade na vse predpisane direktne davke. Take trajne obremenitve pač ne prenaša naša dežela, ako se pomisli, koliko je trpela po potresu in koliko mora prispevati za dobrodelne, cestne in kulturne namene.

Takih prihodkov nimajo ljudski učitelji tudi v najbogatejših deželah Avstrije.

S tem pa ni rečeno, da se za kranjske učitelje ne bode ničesar storilo. Nasprotno se bode moral deželni odbor resno baviti s tem vprašanjem ter iskati sredstev, s katerimi bode mogoče zdatnoboljšati gmotno stanje našega učiteljstva. Ozirati se nam je na druge sosedne dežele, posebno na Štajersko, kjer so učitelji zdatno bolje plačani in kamor naši pripravniki radi odhajajo.

Naša učiteljišča ne smejo postati zavetišče duševno in gmotno onemoglih dijakov. Ker se tudi drugim stanovom zboljšuje gmotno stanje, ne bomo mogli pri tem važnem stanu preveč štediti, drugače nam bode vedno bolj primanjkovalo dobrega naraščaja, učiteljev iz poklica.

Današnje razmere pri učiteljstvu na Kranjskem niso posebno vabljuje za nadarjenejšje dijake, se posvetiti temu stanu. Kdor more, gre drugam.

Ako pa pregledamo dotične zakone posameznih dežel, s kojimi so urejene učiteljske plače in koji zakoni so pač že večinoma nad 20 let stari, vidimo, da so tudi v mnogih drugih deželah učitelji prav slabo plačani.

V Dalmaciji znašajo učiteljske plače v treh razredih po 350, 450 in 500 gld.;

na Predarlskem po občinah: 300, 400 in 600 gld.;

Goriško, Tirolsko in Bukovina* jednako: 400, 500 in 600 gld.;

Galicija: 300, 350, 400, 450, 500, 600, 700, 800 in 900 gld.;

Moravsko 500 in 600 gld. (zakon z dné 24. prosinca 1870.);

Slezija: 500, 600 in 700 gld. (zakon z dné 28. svečana 1870.);

Češko: 400, 500, 600 in 700 gld., za Prago: 500 — 800 gld. (zakon z dné 19. grudna 1875.);

Gorenje Avstrijsko (zakon z dné 23. prosinca 1870.); 600, 700 in 800 gld. in 6 petletnic po 50 gld.;

Dolenje Avstijsko (zakon 2. rožnika 1894.):

I. kategorija za ljudske učitelje in učiteljice: 700 (50%), 800 (30%) in 900 (20%);

II. kategorija za učiteljice in nadučiteljice: 700 in 800 gld. po 50%);

III. kategorija za podučitelje in podučiteljice: 500 in 600 gld.;

Dunaj (zakon z dné 27. grudna 1891.): za učitelje, učiteljice, nadučitelje in nadučiteljice na ljudskih šolah: 800, 900, 1000, 1200 in 1300 gld., za podučitelje: 600 in 700 gld.;

Istra (zakon 3. listopada 1874.):

I. razred 10% 600 gld.

II. „ 40% 500 „

III. „ 50% 400 „

in službene doklade po 60 gld. na leto.

Koroško (zakon z dné 27. vinotoka 1871.): 480, 540, 600 in 700 gld. Sedaj v I. razredu (700 gld.) 75, v II. razredu 100 učiteljev i. t. d. (pri nas 30 oziroma 60), 6 petletnic po 50 gld.;

Štajersko (zakon 3. vel. travna 1874., št. 32.): 550, 600, 700 in 800 gld. (Gradec 900 gld.), 6 petletnic po 10% poslednje plače, tedaj po 55, 60, 70 in 80 gld.

Leta 1895. je pa deželni zbor štajerski sklenil, da se opusti IV. razred s 550 gld., da se slabše plačanim učiteljem do definitivne uravnave te zadeve dajo nagrade ter je v to svrho za l. 1895. privolil kredita 66.669 gld.

Število učiteljskih mest v posameznih razredih ni omejeno, razvrstitev pristoja deželnemu šolskemu svetu sporazumno z deželnim odborom. V sosednji deželi na Štajerskem, na katero se moramo v prvi vrsti ozirati, znaša tedaj najnižja plača za stalnega učitelja in učiteljico 600 gld.

Pri nas vzbujajo največjo nezadovoljnost to, da je polovica učiteljev v IV. plačilni vrsti z letno plačo 450 gld., v I. vrsti (700 gld.) pa samo 5% in v II. vrsti (600 gld.) samo 10%.

Nujno potrebno je, da se vsaj opusti IV. plačilni razred s 450 gld. in da se število učiteljskih mest v I. in II. razredu primerno zviša.

Ako se hoče to storiti ter uvrstiti n. pr. v I. razred 10%, v II. 20% učiteljskih oseb, začasnim učiteljem pa še pustiti plačo letnih 360 gld., bi znašala potrebščina za učiteljske plače (brez starostnih, opravičnih in drugih doklad) po odbitku 3% interkalara 303.400 gld. dočim se za letos predlaga 281.097 "

Pri takej uredbi bi se tedaj učiteljske plače zvišale na leto za okroglo 22.000 gld.

S tem bi bilo pri naših skromnih razmerah učiteljstvu vsaj nekoliko vstreženo. Na tako daleč segajočo uredbo plač, kakor jo zahteva učiteljstvo, pa ni moč misliti.

Sprožila se je dalje misel, da bi se tudi pri učiteljstvu uvel personalni sistem. Načelno se mora priznavati, da bi bila taka organizacija gotovo umestna in šolstvu na korist, kajti brez dvojbe je šolstvu na kvar, ako se učitelji, kateri so se privadili na kak kraj, tam ustanovili svoj dom ter popolnoma vstrežajo zahtevam šole in se priljubijo ljudstvu, pulijo za druga mesta, da si s tem zboljšajo svoje gmotno stanje za 50 ali 100 gld. na leto! Poudarjalo se je osobito, kako važno in odgovornosti polno je mesto učitelja na jednorazrednicah.

Vprašanje o personalnem sistemu je težavno, treba je natančnih studij in računov gledé na finančijelni vspeh.

Da se deželni odbor bavi s temi vprašanji, z uravnavo učiteljskih plač in preuredbo zadevajajočih zakonov, predlaga se resolucija I.

Ad II. prosi učiteljstvo, da se, dokler se plače ne uravnajo potom zakona, vsaki učni osebi, katera ima izpričalo učne usposobljenosti, podeli draginjska doblada letnih 150 gld.

Tudi tu nastane vprašanje, koliko bi uplivala taka doklada na deželne finance.

Ako od 600 učiteljskih oseb odštevamo 80 začasnih učiteljev in učiteljic, jih ostaja še 520, katerim naj bi se podelila draginjska doklada letnih 150 gld. To bi znašalo na leto 78.000 gld. in ako bi tudi začasnim učiteljem hoteli dodati kakih 40 gld. — na leto nad 81.000 gld.

Da tega danes naša dežela ne prenaša, mora biti jasno vsakemu, kdor le količkaj pozna današnje finančno stanje dežele. Navzlic temu, da se priznava nujna potreba zboljšanja gmotnega stanja našega učiteljstva, vprašati se moramo, kako daleč smemo in moremo iti pri današnjih razmerah?

Tu se nam je ozirati pred vsem na one učiteljske osebe, katere so najslabše plačane, to je na učitelje in učiteljice IV. plačilne vrste s 450 gld. na leto. Takih je okolo 220 in ako jim dovolimo doklade samo po 50 gld., tako da bode vsaj vsak definitivno nastavljen učitelj dobival po 500 gld. na leto, se s tem potrebščina za učiteljske plače poviša za 11.000 gld.

Razven tega so podpore nujno potrebni oni učitelji III. in deloma tudi II. plačilnega razreda na večrazrednicah, kateri nimajo niti prostega stanovanja niti opravih doklad, ampak so vezani na golo plačo 500, oziroma 600 gld. Takih učiteljev je sedaj 62, za katere bi podpora letnih 50 gld. znašala 3.100 gld. Predlog, da se tem učiteljem in vsem stalno nameščenim učiteljem in učiteljicam IV. plačilne vrste dovoli podpora letnih 50 gld. in dovoli v to svrhu kredit 14.100 gld., je ostal v manjšini¹⁾ ter se je z večino sprejel predlog, da se ta podpora dovoli v znesku po 30 gld. ter dotični kredit zniža na 8460 gld.

Razven tega se nasvetuje kredit 1000 gld. za one učitelje, ki so voditelji šol, katerih po obstoječem zakonu za sedaj ni moč uvrstiti v višji plačilni razred. Katerim učiteljem se dá podpora in koliko, določa deželni šolski svet dogovorno z deželnim odborom.

Gledé učiteljev in učiteljic v Ljubljani je opomniti, da imajo učitelji I. plačilne vrste stanarine po 120 gld. na leto,²⁾ II. vrste po 100 gld. in III. vrste po 80 gld. Deželni šolski svet je nasvetoval, da se jim z ozirom na znano draginjo dovoli po 50 ali 60% doklado k stanarinam. Finančni odsek pa predlaga draginjske doklade tako, da bodo dobivali učitelji II. in III. plačilne vrste s stanarino vred skupaj jednako po 150 gld., učitelji I. vrste pa po 160 gld., in to radi tega, ker pri stanovanjih učiteljev pri posameznih vrstah ne more biti mnogo razlike. Na učitelje, kateri imajo prosto stanovanje ter so pri sedanjih

¹⁾ Finančni odsek je predlagal po 30 gld. za učitelje in učiteljice; na predlog g. poslanca Globočnika je pa zbor dovolil učiteljem po 50 gld. in učiteljicam pa po 30 gld.

²⁾ Voditelji 120 gld. učitelji pa le 100 gld.

najemninah v Ljubljani mnogo na boljšem, nego tisti, ki dobivajo samo stanarino, se pa ni moglo ozirati.

Finančni odsek tedaj nasvetuje:

Visoki deželni zbor skleni:

„Učiteljstvu ljudskih šol dovoljujejo se nastopne podpore, oziroma draginjske doklade, in sicer:

I. Vsem že sedaj stalno nameščenim učiteljem IV. plačilnega razreda po 50 gld. skupaj	5.500 gld.
učiteljicam pa po 30 gld., skupaj	3.300 „

II. Vsem stalno nameščenim učiteljem II. in III. plačilnega razreda izven Ljubljane, kateri ne uživajo naturalnega stanovanja, podpore po 50 gld., skupaj	3.100 „
---	---------

III. Vsem stalno nameščenim učiteljem v Ljubljani, ki ne uživajo naturalnega stanovanja ali niso trajno na dopustu, draginjske doklade in sicer:

1.) šolskima voditeljema I. plačilnega razreda po	40 gld.
2.) učiteljem I. in II. plačilnega razreda po	50 „
3.) učiteljem III. plačilnega razreda po	70 „
4.) učiteljicam I, II. in III. plačilnega razreda po	30 „
5.) šolskemu slugi Štefanu Benčina	30 „
vsem skupaj	<u>1.900 „</u>

IV. Za druge stalno nameščene učitelje II. in III. plačilnega razreda, ki so voditelji ljudskih šol, katerih z ozirom na § 3. zakona z dné 29. listopada 1890. št. 23, dež. zak. sedaj ni moč uvrstiti v višji plačilni razred, kredit v znesku	1.000 „
---	---------

iz kojega določa podpore c. kr. deželni šolski svet dogovorno z deželnim odborom, ozirajoč se na važnost posameznih šol, na odgovornost dotične službe in na krajne razmere.

V. Navedene podpore, katere dotičnim učnim osebam ne dajo nikake pravice do višjih plač, je izplačati v polnem znesku dné 1. mal. srpana 1897. l.

Vse te podpore znašajo	14.800 „
dočim predlaga deželni odbor samo	2.000 „
tako da se nasvetuje večja svota za	<u>12.800 gld.</u>

Ad III. Učiteljstvo končno prosi, da se službena leta skrčijo na 35 let, vštévši tudi leta začasnega službovanja.

Gledé tega zahtevka je opomniti, da je vis. dež. zbor že 9. prosinca 1896. l. sklenil resolucijo, s katero se je deželnemu odboru naročilo, „da naj da po kakem strokovnjaku na zavarovalno-tehnični podlagi izračunati, kakšne obveze prevzame dežela za bodočnost gledé učiteljskega pokojninskega zaklada z ozirom na sedanji status upravičencev in na verojetne spremembe v njem.“

Deželni odbor se je potem obrnil do c. kr. deželne vlade s prošnjo, da naj bi to vprašanje presojeval zavarovalno-tehnični departement c. kr. ministerstva za notranje reči, ker je le na ta način mogoče zadržati popolnem zanesljive podatke.

Kakor je razvidno iz letnega poročila, je imenovano ministerstvo z dopisom 30. rožnika 1896. l., št. 21353, odgovorilo, da je pripravljeno ugoditi navedeni prošnji, ako se more stvar odložiti še do prihodnjega leta, to je do letos. Deželni odbor je temu pritrtil. Pričakovati je tedaj, da deželni odbor v prihodnji sesiji predloži potrebne podatke gledé zavarovanja in eventualno stavi o tem konkretne predloge. Tedaj bode tudi prilika izreči se o spremembi sedaj veljavnih določil gledé pokojnin, osobito gledé učiteljskih udov in sirot.

Gledé vštevanja službenih let se prosilci za sedaj opozarjajo na to, da tudi državni uradniki z univerzitetnimi študijami, kateri tedaj nekoliko let pozneje pridejo do službe, celó po novem, sicer jako ugodnem državnem pokojninskem zakonu še le po 40letnem službovanju dobodo polno pokojnino. Katera leta so vštévati v službeno dobo pri učiteljih, določa § 62. deželnega zakona z dné 29. mal. travna 1873., št. 22., dež. zak., (§ 62.) in državni zakon z dné 14. vel. travna 1869., drž. zak. št. 62., in sicer § 56.

Ravnati se je tedaj v obče po tistih pravilih, katera veljajo za državne uradnike. Prenaredbe so mogoče le potom zakona. Predno se morejo take prenarodbe vršiti, ki gledé financijelnih posledic lahko globoko segajo, treba je natančnih podatkov in presojevanja o tem, kako je spraviti že veljavna zakonita določila v soglasje s državnim zakonom. Ker se v tej zadevi že vršé obravnavanja z c. kr. deželno vlado, finančni odsek za sedaj ne more postaviti posebnih nasvetov ter se sklicuje na resolucijo dné 9. prosinca 1896. V koliko se proračun za leto 1897. spreminja, je razvidno iz nastopne tabele.

Potrebščina.

I. Aktivitetni užitki učiteljev.

	Plače:	Redna gld.	Izredna gld.	Skupaj gld.
1.	Šolski okraj postojnski, neizpremenjeno	30.800	—	30.800
2.	Šolski okraj kočevski neizpremenjeno	31.426	—	31.426
3.	Šolski okraj krški, neizpremenjeno	28.580	—	28.580
4.	Šolski okraj kranjski po predlogu dežel- nega odbora	30.773 gld.		
	Ker se šola na Šenturski Gori letos ne bode ustanovila, odpade predlagana plača za učitelja v znesku	450		
	ter se nasvetuje samo	30.323	—	30.323
5.	Šolski okraj Ljubljana (mesto), neizpremenjeno	24.850	—	24.850
6.	Šolski okraj ljubljanski (okolica): Predlagana svota	25.913 gld.		
	se zniža za	450		
	ker se radi pomanjkanja šolskega po- slopja v Šmartnem šola letos ne bode ustanovila ter se nasvetuje	25.463	—	25.463
7.	Šolski okraj litijski: Deželni odbor predlaga	19.620 gld.		
	Ker se je I. učiteljsko mesto štiriraz- rednice v Šmartnem pri Litiji vr- stilo iz II. v I. plačilni razred, se zviša potrebščina v tem okraju za	100		
	tedaj na	19.720	—	19.720
8.	Šolski okraj logaški, neizpremenjeno	22.870	—	22.870
9.	Šolski okraj radovljiški, neizpremenjeno	21.211	—	21.211
10.	Šolski okraj novomeški, neizpremenjeno	22.720	—	22.720
11.	Šolski okraj kamniški, neizpremenjeno	20.050	—	20.050
12.	Šolski okraj črnomaljski, neizpremenjeno	18.400	—	18.400
	skupaj	296.413	—	296.413
	Po odštetih prihrankih za osemdeset začasnih uči- teljev po 90 gld	7.200 gld.		
	in 3% interkalarja	8.916	16.116	16.116
	ostaja še	280.297	—	280.297
	Dopolnilne doklade k plačam	—	1.100	1.100
	Osobne doklade	—	1.250	1.250
	Starostne doklade	37.112	—	37.112
	Dopolnilne doklade k službenim dokladam	—	453	453
	Opravitne (poslovne doklade)	14.793 gld.		
	se znižajo za	30		
	iz pod točko 4. ad 1 navedenega razloga ter se na- svetuje	14.763	14.763	14.763
	Dopolnilne doklade k opravičninam	—	250	250
	Stanarine za ljubljanske učitelje in 2 veroučitelja	2.580	2.580	2.580
	Vsota ad I.	334.752	3.053	337.805

II. Dotacije.

1.	Za uršulinsko šolo v Ljubljani, neizpremenjeno	2.868	—	2.868
2.	Verskemu zakladu za jedno učiteljico, neizpremenjeno	140	—	140
	Za šolo šolskih sester v Novem Mestu, neizpremenjeno	1.150	—	1.150
	Za dekliško šolo šolskih sester v Repnjah, neizpre- menjeno	500	—	500
	Za dekliško šolo šolskih sester v Trnovem, neizpre- menjeno	800	—	800
	Za šolo v Podgrajah isterskemu deželnemu odboru	200	—	200
	Vsota ad II. po predlogu deželnega odbora	5.658	—	5.658

Potrebščina.

III. Nagrade in podpore.

Nagrade:		Redna gld.	Izredna gld.	Skupaj gld.
1. Veroučiteljem štirirazrednih šol, neizpremenjeno . . .		3.520	—	3.520
2. Odškodnine za vožnje veroučiteljem . . . 3.223 gld. se zvišajo za 52 "				
za excurrando-šole v Podkrajju v okraju radeškem ter se nasvetuje		3.275	—	3.275
3. 5 pomožnim učiteljem v Ljubljani po 400 gld. neizpre- menjeno		2.000	—	2.000
4. 6 frančiškonom v Novem Mestu, neizpremenjeno . . .		1.050	—	1.050
5. Frančiškani kot vodji deške šole v Novem Mestu opravi- lno doklado, neizpremenjeno		50	—	50
6. Šolskemu slugi v Ljubljani, neizpremenjeno		300	—	300
7. Šolskemu slugi v Novem Mestu, neizpremenjeno . . .		80	—	80
8. Za vzdrževanje rednih šol za silo, neizpremenjeno . .		4.260	—	4.260
9. Za druge šole s tem poukom, neizpremenjeno		—	1.000	1.000
10. Za excurrando-šole, neizpremenjeno		2.585	—	2.585
11. Za pouk v kmetijstvu, neizpremenjeno		1.600	—	1.600
12. Za pouk v ženskih ročnih delih v šolah na ljubljan- skem barju, neizpremenjeno		60	—	60
13. Za druge šole s tem poukom, neizpremenjeno		—	1.800	—
14. Za namestovanje in sicer:				
a) posvetnim učiteljem za pouk veroučiteljskega, neizpre- menjeno		465	—	465
b) obolelih in drugače zadržanih učiteljev in za po- množene opravke, neizpremenjeno		4.000	—	4.000
Podpore				
vsled bolezni in drugih nezgod, neizpremenjeno . . .		2.000	—	2.000
Draginjske priklade in druge podpore:				
1. Draginjske priklade za učitelje in učiteljice v Ljub- ljani, ki nimajo naturalnega stanovanja in stalnega dopusta, in sicer:				
a) šolskima voditeljema I. plačilnega razreda po 40 gld.		80		
b) učiteljem I. in II. plačilnega razreda po 50 gld.		700		
c) učiteljem III. plačil. razreda po 70 gld.		700		
d) učiteljicam I., II. in III. plačilnega razreda po 30 gld.		390		
e) šolskemu slugi Štefanu Benčina		30		
skupaj		—	1.900	1.900
2. Podpore drugim stalno nameščenim učiteljem in učitel- jicam, in sicer:				
a) vsem učiteljem IV. plačilnega raz- reda po 50 gld.		5.500		
b) vsem učiteljicam IV. plačilnega raz- reda po 30 gld.		3.300		
c) učiteljem II. in III. plačilnega raz- reda izven Ljubljane, kateri ne vži- vajo natural. stanovanja po 50 gld.		3.100		
d) drugim učiteljem in šolskim vodi- teljem II. in III. plačilnega razreda izven Ljubljane		1.000		
skupaj		—	12.900	12.900
Vsota ad III.		25.245	17.600	42.845

P o t r e b š č i n a.

	Redna gld.	Izredna gld.	Skupaj gld.
IV. Pokojnine učiteljskih vdov,	340	—	340

V. Miloščine,

neizpremenjeno	217	—	217
--------------------------	-----	---	-----

VI. Različni troški,

in sicer: popotni in selitveni troški, povračila itd.	600	—	600
---	-----	---	-----

Povzetek:

Aktivitetni užitki učiteljev	334.752	3.053	337.805
Dotacije	5.658	—	5.658
Nagrade in podpore	25.245	17.600	39.405
Pokojnine učiteljskih vdov	340	—	340
Miloščine	217	—	217
Različni troški	600	—	600
Glavna vsota potrebsčine	366.812	20.653	387.465

P o k r i t j e.

I. Oblegacijske obresti

	Redno gld.	Izredno gld.	Skupaj gld.
neizpremenjeno	3.847	—	3.847

II. Doneski:

Aversum učnega zaklada, neizpremenjeno	1.294	—	1.294
Od verskega zaklada, neizpremenjeno	213	—	213
Od ljubljanskega škofijstva, neizpremenjeno	105	—	105
Od cerkev in kapelic ljubljanske škofije, neizpremenjeno	756	—	756
Od zapaščin po predlogu deželnega odbora	14.000	gld.	
Finančni odsek nasvetuje vsled večjih dohodkov poslednjih let več za	1.000		
tedaj	15.000	—	15.000
Od učiteljske ustanove Janeza Wittreicha, neizpremenjeno	420	—	420
Državni donesek, neizpremenjeno	2.172	—	2.172
Od deželnega odbora v Poreču za šolo na Ostrožnem Brdu, neizpremenjeno	100	—	100
Od deželnega odbora v Gradcu za šolo v Motniku, neizpremenjeno	180	—	180
Vsota ad II.	20.240	—	20.240

III. Doneski od dežele po prikladi na davke,

glej na koncu	—	—	—
-------------------------	---	---	---

IV. Različni dohodki:

Povračila in drugi slučajni dohodki, neizpremenjeno	—	100	100
Užitki od njiv, travnikov in gozdov, neizpremenjeno	82	—	82
Vsota ad IV.	82	100	182

P o k r i t j e.

Povzetek.

	Redno gld.	Izredno gld.	Skupaj gld.
Vsota ad I	3.747	—	3.847
Vsota ad II	20.340	—	20.340
Vsota ad IV.	82	100	182
Glavna vsota	24.169	100	24.269
Ako skupno pokritje primerjamo s potrebnostjo v znesku	366.812	20.653	387.465
se kaže primanjkljaja	342.643	20.553	363.196
kateri naj se na podlagi § 2. 2. odstavek dež. zak. z dne 28. grudnia 1884., poravna z 10% priklado na dokladi za deželni zaklad podvržene neposrednje davke, ki so po dvžavnem proračunu za leto 1896. predpisani z 1.567.105 gld.			
10% šolska priklada znaša torej	—	—	156.710
tako da bode pokriti iz deželnega zaklada še	—	—	206.486
to je za 11.012 gld. več kakor leta 1896.			

Finančni odsek tedaj predlga:

Visoki deželni zbor skleni:

1.) Proračun normalnega šolskega zaklada za l. 1897.

s potrebnostjo	387.465 gld.
in s pokritjem	24.269
tedaj s primanjkljajem	363.196 gld.

se odobruje.

2.) V pokritje tega primanjkljaja se bode l. 1897. pobirala 10% priklada na celo predpisano svoto vseh direktnih davkov, torej zlasti od rednega davka z vsemi državnimi prikladami vred, to je zemljiškega, hišno-najemninskega in hišno-razrednega davka, pridobitnega in dohodninskega davka po vsej deželi.

Daljni nedostatek v znesku 206.486 gld. je pokriti iz deželnega zaklada.

3.) Deželnemu odboru se naroča, da sklepu pod točko 2. izposluje Najvišje potrjenje.

4.) V poglavju III. „Potrebnostina“ dovoljuje se c. kr. deželnemu šolskemu svetu virement po dogovoru z deželnim odborom.

5.) Potrebnostine normalnega šolskega zaklada za leto 1896., katere bi utegnile nastati vsled pravokrepnih naredeb deželnega šolskega sveta dogovorno z deželnim odborom ter bi presecale proračun, je pokriti iz blagajniških preostankov z leta 1896.

R e s o l u c i j e.

I. Deželnemu odboru se naroča:

1.) poučiti se natanko o tem, kako bi se dalo gmotno stanje kranjskega ljudskega učiteljstva izboljšati in osobito zakone z dne 29. mal. travna 1873, št. 22, 9. marca 1879, št. 13 in 29. listopada 1890, št. 23 dež. zak., času primerno izpremeniti;

2.) da v prihodnjem zasedanju vis. deželnemu zboru predloži načrt zakona, s katerim bi se deželni zakon z dné 28. grudna 1884, št. 1 (§ 2.) izpremenil tako, da bi se vsa potrebščina normalnega šolskega zaklada pokrivala s posebno šolsko naklado.

II. Visoka c. kr. vlada se vnovič pozivlja, da v svrhu boljšega nadzorovanja šolstva čim preje imenuje posebnega deželnega šolskega nadzornika za ljudske šole na Kranjskem in da eventualno predloži načrt zakona gledé stalnih okrajnih šolskih nadzornikov po vzgledu zakona z dné 8. rožnika 1892, št. 92, za Galicijo.

III. Resolucija dr. Iv. Tavčarja: C. kr. vlada se pozivlje, da začne vsako leto doprinaršati s primerno svoto za potrebščino ljudskega šolstva na Kranjskem, dež. odboru pa se naroča, da stopi s c. kr. vlado takoj v dogovor.

V Ljubljani, dné 19. svečana 1897.

Dr. Papež,
načelnik.

Fr. Višnikar,
poročevalec

Vestnik.

Odklikovanje. Ljubljanski župan g. Hribar je 7. t. m. na slavnosten način izročil diplomi meščanstva dvema starostama ljubljanskega učiteljstva, g. upok. voditelju L. Belarju in voditelju Fr. Raktelju, in to v navzočnosti g. okr. šol. nadzornika Levca in vsega mestnega učiteljstva. Čestitamo na tem zasluženem odklikovanju! Več o tej slavnosti prihodnjič.

Stalno razstavo učil na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani obiskujejo učitelji in neučitelji jako pridno. Vsak se izreče o nji pohvalno. Saj pa je tudi bogata, lepo, vzorno urejena in jako zanimiva. Vsak učitelj, vsaka učiteljica, ki pride v Ljubljano, naj si ogleda razstavo, a vsak se naj tudi trudi, da jo po svojih močeh obogati bodisi s kakoršnimkoli predmetom. Število obiskovalcev, ki se podpišejo v posebno knjigo, pa vendar še ni toliko, kolikoršno bi bilo lahko. Tovariši, storimo tudi na to stran vsak svojo dolžnost in pokažimo, da smo vneti za vsestranski napredek našega učiteljstva in šolstva!

Prošnja. Ker se bode predsednik vdovskega učiteljskega društva, g. Stegnar, v kratkem preselil iz Ljubljane v Maribor, prosijo se vsi čast. člani tega društva, da vsa pisma in druge sem spadajoče vloge pošiljajo nadalje podpisnemu blagajniku pod naslovom: Vdovsko učit. društvo v Ljubljani, Zvezdarske ulice št. 4.

Istotako naj store gg. člani društva „Narodna Šola“.

Ob jednem se naznanja vsem vdovam in sirotam vdovskega učiteljskega društva, da svoje pobotnice vložé dné 1. mal. travna pri podpisnem blagajniku, ki jim bode izplačal zapadlo pokojnino, oziroma vzgojnino.

One gg. člane pa, ki še do danes niso vpsalali letniue pro 1897 prosimo, da store to vsaj do 1. mal. travna, da jih ne bode treba še posebe tirjati. Saj jim je vendar znano, da napravlja to obilo nepotrebnega dela, društvu pa — stroškov. J. Cepuder, blagajnik.

«Učiteljski Tovariš» izhaja na 1 poli male osmerke 1. in 16. dan vsakega meseca; ako je pa na ta dan nedelja ali praznik, izide dan poprej ali pa dan pozneje. — List stoji za vse leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 50 kr. Udje «Slovenskega učiteljskega društva» plačajo na leto 2 gld. naročnine in 1 gld. uđnine.

Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati uredništvu v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema gospod Fran Črnagoj v Ljubljani (na Barju).

Vse pošiljatve naj se pošiljajo franco. Oznanila in poslanice se računijo za celo stran 10 gld., pol strani 6 gld., $\frac{1}{2}$ strani 4 gld., $\frac{1}{4}$ strani 3 gld., $\frac{1}{8}$ strani 2 gld. Manjši inserati po 15 kr. petit-vrsta. Večkratno objavljanje po dogovoru.